

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Reges Hispani indulgentiam Concilij verterunt in merum imperium, & plenum jus electionum statim ad se traxerunt. Probatnr ex canone sexto Concilij duodecimi Toletani, qui explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT X.

Synopsis.

I. In Hispaniis quoque Regis assensus adhibebatur in electionibus Episcoporum jam inde à temporibus Recaredi Regis. Duorum aut trium designatio fiebat, ex constitutione Concilij Barcinonensis in Hispania Tarraconensi. Quod petunt ex suspicacibus gentis illius animis.

II. Synodus Toletana quarta canonicum electionum ordinem discrete restituit. Sed non exclusit aperte interventionem regiam. Quod probatur variis argumentis ex illa antiquitate.

III. Illum usum apud Hispanos ex Gallia propagatum fuisse vero simile est.

IV. Reges Hispani indulgentiam Concilij verterunt in merum imperium, & plenum jus electionum statim ad se traxerunt. Probatnr ex canone sexto Concilij duodecimi Toletani, qui explicatur.

V. Garsias Loaisa notatus, qui sensum istius canonis in diversum trahit. Hallucinationis hujus viri origo indicatur.

ADDITIO.] Duodecimo seculo illud tantum invaluerat in Hispania ceteri ut electio Episcopi celebrari non possit absque consilio & assensu Regis. Sed id quoque sustulit Petrus primus Rex Aragonum. Iussit tamen ut postquam electio facta fuerit, electus Regi presentetur in signum regie fidelitatis. Quod ab Innocentio tertio confirmatum est.

I. ANTEQUAM ad ulteriora progrediamur, non alienum erit ab instituto de consuetudine quæ invaluerat in Hispaniis post receptam à Recaredo Rege catholicam fidem paucis differere. Eam nobis insinuat canon tertius Concilij habiti anno Recaredi XIV. & Christi DCCIX. ab Episcopis Tarraconensis provincie, in urbe Barcinonensi, in Ecclesia sanctæ Crucis: quæ quidem ab usu Regum nostrorum non abhorrebat. Permittebatur scilicet, juxta canones, electio libera clero & plebi, & judicium integrum Metropolitanis & coepiscopis. Attamen regius quoque assensus intercedebat, qui designatur in canone illo per sacra regalia, id est, sacras literas regias; quarum rationem haberi prohibet si laicos, omisso tempore à canonibus præstituto, ad episcopatum statim proveli mandent; etiam si consensus cleri ac plebis & Pontificum electio assensioque accesserit. Quod in eo canone subjungitur de duorum aut trium designatione, quos consensus cleri & plebis elegerit, non est petunt ex lege Iustiniani, qua Hispani non tenebantur, sed ex prudentia Episcoporum ingenio provincialium accommodata, quæ trium eligendorum formam desiderabat. Ex Leonis primi præscripto à Metropolitano is aliis preferendus erat qui majoribus juva-

retur meritis & studiis. Sed huic Concilio placuit ut negotium forti committeretur, quod tantum ad provinciam Tarraconensem pertinet. Ita tamen ut duobus aut tribus, quos aut consensus cleri & plebis elegerit, Metropolitanis judicio ejusque coepiscopis presentatis, quem fors, præcunte Episcoporum jejuniis, Christo Domino terminante monstraverit, benedictio consecrationis adcumulet. Ea est provincia illius indoles, etiamnum hodie, ut suspecta habeant hominum judicia; ideoque magistratum municipalium electiones non ordinis aut plebis judicio, sed forti committere solent. Quod institutum quoque fuit ad tollendas, quæ ex repulsa oriri solebant, graves inimicitias apud homines injuriarum impatientes.

II. Ceterum synodus Toletana quarta à Sifenando Rege ex omnibus Hispaniarum provinciis congregata anno DCXXXIII. discretis verbis canonicum ordinem in Episcoporum electionibus restituit cap. XIX. Sed nec ille deinceps sacerdos erit quem nec clerus nec populus proprie civitatis elegerit, vel auctoritas Metropolitanis vel comprovincialium Sacerdotum assensu exquisivit. Quibus verbis non excluditur aperte regie voluntatis interventio; per quam præficiabantur sedibus episcopalibus illi quos auctoritate sua Rex foveret, ut patet ex Braulionis Cæsaraugustani epistola ad Isidorum Hispalensem, quæ eum rogat ut suggerat Regi quatenus metropolitana Tarraconensi Ecclesie illum præficiat cujus doctrine sanctitas ceteris sit vite forma. Isidorus respondet, Regi manere incertum ubi certius convectat animum. Quæ testimonia citat Loaisa in Notis ad Concilium Toletanum duodecimum. Quibus addi potest illustris locus Iuliani Toletani in expeditione Vvambæ Regis. Loquens enim de Ranimiro contra jus in episcopatum Ne-mausensem evecto ait: In ejus electione nullus ordo attenditur, nulla Principis vel Metropolitanis definitio præstatur.

III. Illum usum apud Hispanos ex Gallia propagatum credere par est. Quippe cum Hispanica Ecclesia illa tempestate uteretur codice canonum qui, præter veteres, continebat etiam Gallicanos, (ut patet ex antiqua collectione quam propediem in lucem daturus sumus cum aliis veteribus collectionibus tum Græcis tum Latinis) faciles fuerunt Hispani in admittendo assensu regio, qui decretus erat in Concilio Aurelianensi.

IV. Sed statim Concilij indulgentiam verterunt in merum imperium, & ad se jus electionum plenum Reges Hispaniarum traxerunt. Quod discimus ex canone sexto

Concilij Toletani duodecimi habiti anno primo Ervigij Regis, id est, anno sexcentesimo octuagesimo primo, quo canone confirmatur usus ille electionum à Regibus usurpatus; non autem de novo instituitur, ut quidam sibi persuaserunt. Illud unum novum decernitur, quod dignitatem Episcopi Toletani augebat, & faciliorem præstabat regis electionis executionem, scilicet ut electus à Rege, iudicioque Toletani Episcopi probatus, ab eo ordinaretur, ea lege, ut intra trium mensium spatium à die ordinationis suæ Metropolitanano suo se consecratus sisteret, ab eoque monita pro regenda diocesi opportuna susciperet. Is autem ordo antea servabatur ut Rex non prius successorem deligeret quam de obitu decessoris certior factus esset & consultus de persona præficiendi; consultus scilicet à clero & plebe, & à Metropolitanano & coëpiscopis, qui consensionem suam mittentes, regium decretum pro electo suis suffragiis, aut pro alio ex Regis arbitrio, expectabant. Hæc omnia, quæ non poterant brevi temporis spatio expediri, molestiam creabant Episcopis provincialibus, quorum vota vel admittere vel spernere penes Regem erat; ideoque ferè inutilis erat eorum æquæ ac cleri plebisque consensio. Regis dignitas & potestas erat in suspensio. Ecclesiarum interim vacatio contra canones protrahabatur. Ideo maluerunt Episcopi omnia permittere Regis electioni & iudicio Toletani Episcopi. Hic est sensus Concilij, cujus verba retulit Gratianus dist. LXXIII. *Dum longè latèque diffuso tractu terrarum, commœtantium impeditur celeritas nuntiorum, quò non queat Regis auditibus decedentis Præsulis transitus innotesci, aut de successore morientis Episcopi libera Principis electio præsolari, nascitur semper & nostro ordini de relatione talium difficultas, & regia potestati, dum consultum nostrum pro subrogandis Pontificibus sustinet, injuriosa necessitas. Fatentur Episcopi liberam fuisse Principis electionem ante hunc canonem, sed suspensam donec consultatio seu relatio missa fuisset è provincia à Metropolitanano & Episcopis.*

Vide Baluzij præfationem ad appendixem libri Marca de Primatibus.

V. Fallitur vir eruditus Garfias Loaisa in Notis ad hunc canonem, in eo quòd existimat Regem ante Concilium Toletanum electionem suam ad Concilium generale Hispaniæ retulisse, Concilium autem inquisivisse an nominatus dignus esset eo munere, & postea nominatum confirmasse. Hallucinationis occasio sumpta ex Concilio Toletano XVI. quod laudat: in quo agitur de Felice Spalensi Episcopo, quem Egica ad Toletanum episcopatum elegerat, eique

ejus Ecclesiæ curam interim commiserat, reservans eam translationem decreto Concilij generalis firmandam. Quare Concilium cum consensu cleri ac populi Toletani Felicem de Spalensi sede in Toletanam se canonicè transducere declarat canone duodecimo. Translatio non poterat juxta duodecim decerni à Rege, sed à synodo generali: cuius auctoritati eam Egica rectè permisit, & præterea translationem Bracarenfis ad Hispanensem sedem, & Portucalensis ad Bracarensem, quas Concilium hoc eodem canone decernit. Quod non debuit trahi in consequentiam pro electionibus omnibus. Id autem ex alio capite perspicere poterat Loaisa, quòd temporibus Concilij duodecimi immutata electionum forma, omnia ad merum Regis arbitrium relata erant. Quomodo ergo poterat usum antiquiore illo Concilio duodecimo interpretari ex usu Concilij decimi sexti anno sexcentesimo nonagesimo tertio habiti, quod erat posterius duodecimo annis tredecim.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII

AT pia posteritas multum remisit de hac severitate. Quippe duodecimo seculo illud tantum in Hispania Tarraconensi invaluerat, ut post Episcopi obitum alius eligi non posset absque consilio & assensu Regis. Parum id conducere ecclesiasticæ libertati censuit Petrus Rex Aragonum. Itaque post peractam Romæ coronationem suam ab Innocentio III. anno MCCVI. æterna lege sancivit ut deinceps libera esset Episcoporum electio, assensu regis minime requisito, id est, inexpectata etiam eligendi licentia, nam antea id quoque obtinebat. Ne tamen prorsus abjiceret jus illud regium, edicit ut postquam electio facta fuerit, electus Regi præsentetur in signum regis fidelitatis. Quod adeo gratum fuit Innocentio Pontifici ut hoc Petri Regis edictum confirmaverit literis datis ad Episcopos in regno Aragonensi constitutos, quæ extant in archivo monasterij Rippullensis in diocesi Aulonensi & in regesto ejusdem Innocentij, cujus mihi copiam fecit vir illustrissimus Franciscus Bosquetus Episcopus Monspelienfis. Sic ergo habent.

Innocentius Episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Archiepiscopis & Episcopis & aliis Ecclesiarum Prelatis & universis Clericis in regno Aragonensis constitutis salutem & apostolicam benedictionem.

Solei annuere sedes apostolica piis votis, & honestis petentium desideriis favorem benivolam imperari. In literis siquidem carissimi in Christo filij nostri Petri illustris Regis Aragonum sic de verbo ad verbum perspeximus contineri. PETRVS Dei gratia Rex Aragonum, Comes Barchinonenfis, & dominus Montispessulani venerabilibus in Christo Terrachonenfi Archiepiscopo, & universis Episcopis, Abbatibus, ceterisque Ecclesiarum Prelatis, &

corum